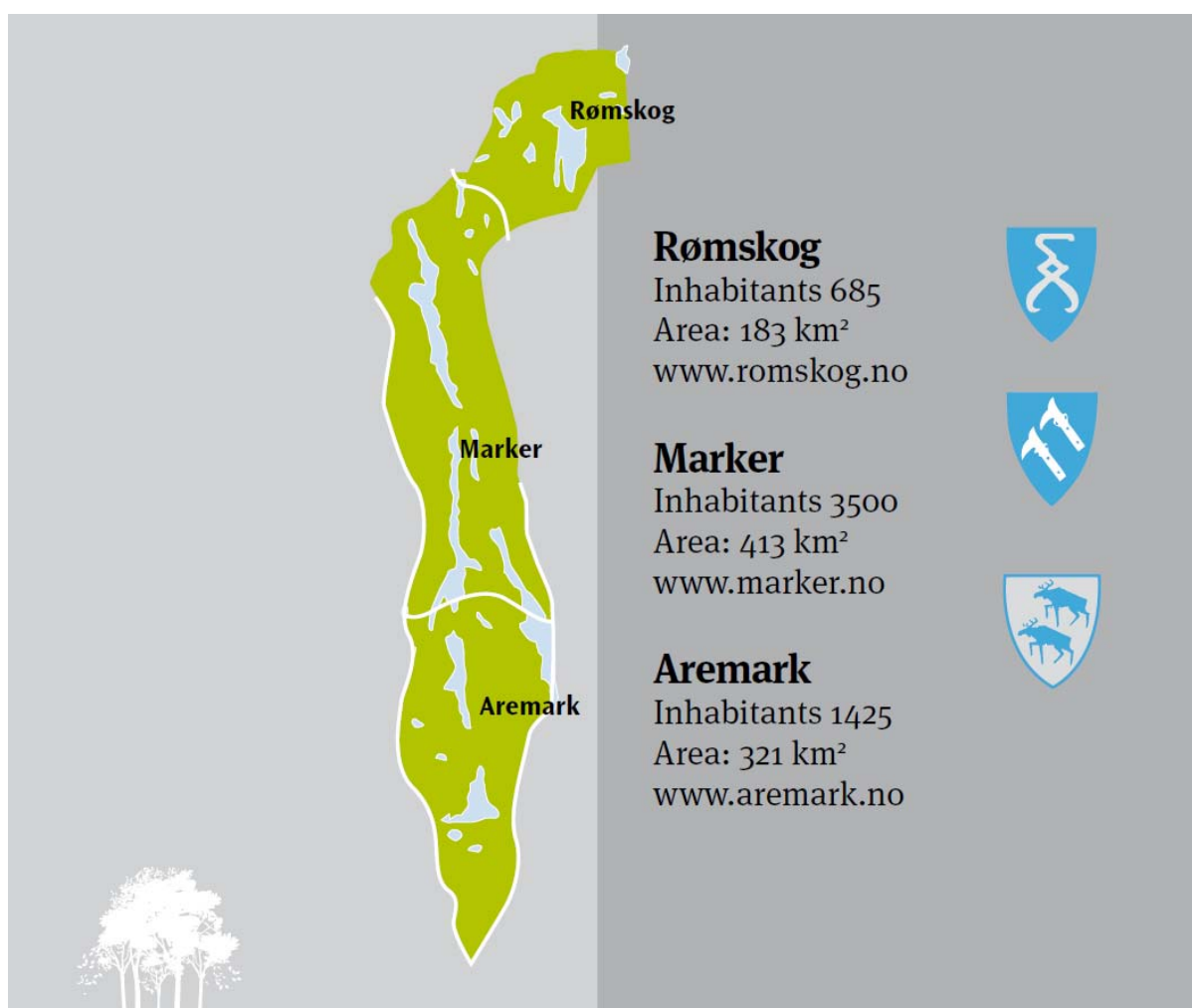

Rullering av Felles planstrategi RAM perioden 2016 - 2020

Rev. 04.05.2017

Vedtatt av Aremark kommunestyre 27.04.2017, Rømskog kommunestyre 15.06.2017 og Marker kommunestyre 13.06.2017

Innhold

1. INNLEDNING.....	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Målsetting for planstrategi RAM.....	3
1.3 Lovens krav til innhold/ tema i kommunal planstrategi	3
1.4 Temaer som er vurdert/ lagt til grunn i planstrategien	4
1.5 Inndeling av interkommunal planstrategi RAM.....	4
1.6 Organisering	5
1.7 Prosess og fremdrift.....	5
1.8 Resultat og oppfølging	6
2. INTERKOMMUNAL FELLE PLANSTRATEGI.....	6
2.1 Regionale utfordringer.....	6
2.2 Regional planstrategi for Østfold	6
2.2.1 Arbeidsplasser	7
2.2.2 Kompetanse.....	8
2.3 Felles fokus.....	9
2.3.1 Utviklingsavtalen.....	10
2.3.2 Felles planbehov i perioden 2016 - 2020	12
3. KOMMUNEVISE PLANSTRATEGIER.....	13
3.1 Rømskog.....	13
3.1.1 Utfordringer og strategier Rømskog	13
3.1.2 Swot-analyse/ work-shop i Rømskog.....	14
3.1.3 Planstatus Rømskog	17
3.1.4 Planbehov for Rømskog i perioden 2016 – 2020	18
3.2 Aremark.....	19
3.2.1 Utfordringer og strategier Aremark	19
3.2.2 Swot-analyse/ work-shop i Aremark.....	20
3.2.3 Planstatus Aremark	23
3.2.4 Planbehov for Aremark i perioden 2016 - 2020.....	23
3.3 Marker	24
3.3.1 Utfordringer og strategier Marker.....	24
3.3.2 Swot-analyse/ work-shop i Marker	27
3.3.3 Planstatus Marker	29
3.3.4 Planbehov for Marker i perioden 2016 – 2020	32

Rullering av felles kommunal planstrategi for Rømskog, Marker og Aremark kommuner

1. INNLEDNING

1.1 *Bakgrunn*

Dette er en rullering av tidligere vedtatt planstrategi 2012-2016, der de nødvendige oppdateringer for perioden 2016-2020 er foretatt.

Det er tidligere etablert en felles prosess for de tre kommunene (jf PBL kap. 9), der de tre kommunene har stilt med sine respektive fagpersoner og kommunale ledere med beslutningsmyndighet.

Som styre (jf PBL § 9-2) for utarbeidelsen av felles planstrategi, er Grenserådet oppnevnt.

Hver kommune har hatt ansvar for at saksbehandlingsreglene følges innenfor sitt område. Kommunene har levert nødvendig bakgrunnsdokumentasjon som har gitt grunnlag for arbeidene (vedtak, saker, notater, møtereferater og gjeldende kommuneplaner, samt annen aktuell informasjon).

Felles planstrategi behandles og vedtas av de respektive kommunestyrer.

Siden forrige utgave av felles planstrategi, har kommunene vært gjennom en prosess med vurderinger og vedtak av i forhold til kommunesammenslutninger.

Det ligger an til at Rømskog kommune etter 2020 vil slå seg sammen med Aurskog-Høland og ut av Østfold fylke. Aremark kommune har vedtatt at det ikke er aktuelt med kommunesammenslutning (Halden vurdert), og Marker kommune har vedtatt å forbli egen kommune.

Siden det ikke vil skje konkret endring av kommunestrukturen i perioden frem til 2020, er det naturlig å foreta en lett rullering av strategien fra forrige periode 2012-2016, og ikke igangsette et mer omfattende strategi-arbeide.

Etter 2020 vil det naturlig nok bli aktuelt med en annen organisering av planstrategiarbeidet, siden kommunekartet vil endres i forhold til Rømskog.

Siden forrige periode har de tre kommunene også utarbeidet og vedtatt sine respektive samfunnsdeler til kommuneplanen (Aremark på høring ut 2016), i en samordnet prosess.

Videre har alle tre kommuner arealdel til kommuneplanen under utarbeidelse, også disse er samkjørt og basert på felles lest, men med kommunevise tilpasninger.

Dette sikrer samordning på tvers av kommunegrensene.

1.2 *Målsetting for planstrategi RAM*

Overordnet målsetting:

Øke regionens konkurransekraft i forhold til næringsutvikling, opplevelser og bosetting.

Uttrykt slik:

Gjennom engasjement og deltakelse vil vi arbeide for å utvikle en attraktiv region der folk finner seg til rette og trives, og der menneskene og de naturgitte ressursene er i sentrum.

1.3 *Lovens krav til innhold/ tema i kommunal planstrategi*

Drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunenes planbehov i valgperioden.

1.4 Temaer som er vurdert/ lagt til grunn i planstrategien

- Sentrumsutvikling og levende bygder
- Attraktive tomter for boliger og fritidsboliger
- Næringsutvikling og turisme
- Infrastruktur
- Klima og energi
- Folkehelse
- Internasjonalt samarbeid
- Regionalpark Haldenkanalen
- Ungdom
- Utvikling av landbruket

1.5 Inndeling av interkommunal planstrategi RAM

Todelt inndeling:

1. Interkommunal felles planstrategi

Omfatter fellesområdene og overordnede planstrategier for kommunene i grenseregionen.

2. Kommunale planstrategier

- Rømskog
- Areamark
- Marker

Tema arbeidene med felles interkommunal planstrategi (1):

- Langsiktig arealbruk og utviklingsretninger
 - Sentrumsutvikling og levende bygder
 - Attraktive tomter for boliger og fritidsboliger
 - Næringsutvikling og turisme
 - Infrastruktur
 - Landbruk
- Miljøutfordringer (bygge på miljøstatus og utvikling siste 4 år, KOSTRA)
 - Klima, støy og utslipp
 - Avfall og energibruk
 - Folkehelse
 - Natur og landskap, biologisk mangfold
 - Kultur og kulturminner
 - Universell utforming
- Befolkning
 - Bosetting og alternative boformer
 - Ungdom
 - Arbeid
 - Opplevelser (turisme og fritid)

Tema for arbeidene med kommunevis planstrategi (2):

- Sektorenes virksomhet
 - Helse og sosial
 - Kultur og idrett
 - Beredskap
 - Teknisk
- Kommunalt planbehov
 - Kommunedelplaner (areal)
 - Tematiske kommunedelplaner
 - Virksomhetsområder
 - Reguleringsplaner
- Befolkning
 - Bosetting og alternative boformer
 - Ungdom
 - Arbeid
 - Opplevelser (turisme og fritid)
 - Omdømmebygging

1.6 Organisering

- Innleid prosjektleder (Halden Arkitektkontor AS)
- Administrativ prosjektgruppe
- Politisk styringsgruppe
- De respektive kommunestyrene fatter vedtak

1.7 Prosess og fremdrift

- Oktober - november 2016: Kommunevise innspill til hva som er endret siden forrige periode, hva som er fullført, samt eventuelle nye forhold som bør tas med. Kan også fremmes for behandling i de respektive planutvalg før behandlingen i styringsgruppa.
- November - desember 2016: Vurdering av utkast til rullert felles planstrategi i kommunene.
- Februar 2017: Siste behandling i styringsgruppen/ formannskapene, med påfølgende kunngjøring/ annonse av kommunestyrets behandling (30 dager i forkant).
- Mars/april 2017: Endelig vedtak av planstrategi 2016-2020 i de 3 kommunestyrene. (Fylkesmyndighetene har ikke anledning til å fremme innsigelse til planstrategien – men det forutsettes samarbeid og tilslutning. Planstrategien har heller ikke direkte rettsvirkning i forhold til innbyggerne.)

1.8 Resultat og oppfølging

Kommunal planstrategi vedtas i de respektive kommunestyre (skal skje hver valgperiode – hvert 4.år) i henhold til PBL § 10-1.

- Legges til grunn for fremstilling (rullering) av kommuneplanens samfunnsdel. I praksis vil dette si at Marker og Aremark kommuner begynner å se på sine samfunnsdeler i 2018/2019, slik at revidert samfunnsdel kan vedtas i 2020.
- Legges til grunn for fremstilling (rullering) av kommuneplanens arealdel. I praksis vil dette si at Marker og Aremark kommuner begynner å se på sine arealdeler igjen i 2018/2019, slik at revidert arealdel kan vedtas i 2020.
- Legges til grunn for igangsetting av tematiske kommunedelplaner, eller kommunedelplaner for utvalgte områder (kan også være kommunegrense-overskridende).
- Legges til grunn for planrevisjon/ oppheving av gjeldende reguleringsplaner, samt behov for nyregulering.
- Legges til grunn for videreføring av samarbeidsprosjekter kommunene imellom i perioden frem til 2020.

2. INTERKOMMUNAL FELLES PLANSTRATEGI

2.1 Regionale utfordringer

Etableringen av Grenserådet dokumenterer erkjennelsen av at de tre kommunene står sterkere sammen som region - der man ser arealutvikling, arbeidsmarked, bosetting, infrastruktur, turisme og offentlige tjenester samlet - enn om de tre relativt små kommunene skulle operere hver for seg.

Det kan være en utfordring for dette samarbeidet at Rømskog har vedtatt fremtidig kommunesammenslåing med Aurskog-Høland, og slik sett «er på vei ut» av Østfold.

Imidlertid er dette ikke til hinder for videreføring av det etablerte RAM-samarbeidet ut perioden, ledet av Grenserådet. Slik sett er det viktig å innta en praktisk og økonomisk holdning, der samarbeid både mot nord og syd kan benyttes videre.

Ørje må rendyrkes videre som et region-senter, også i forhold til Østfolds senterstruktur. Dette er i tråd med sentrale ATP-prinsipper, og det må arbeides for å øke bevisstheten om dette på statlig og fylkekommunalt nivå. Arbeidet med RAM-planstrategien har vist at de tre kommunene holder et høyt nivå på service, tilbud til befolkningen, boforhold og tilrettelegging for næringsutvikling.

Det er en utfordring at dette er en ”bevart hemmelighet” som må kommuniseres bedre, også i forhold til å få i gang en sårt tiltrengt utbygging av infrastrukturen. På grunn av et relativt beskjedent befolkningstall i forhold til andre press-kommuner, kommer regionen ofte til kort.

Det må en bevisstgjøring til for å få frem for statlige og fylkeskommunale bevilgende myndigheter at satsing og vekst i regionen vil dempe det samlede press som Oslofjordregionen opplever.

Utvikling er et resultat av valg og beslutninger, ikke et ubønhørlig resultat av fremskrivning av trender.

2.2 Regional planstrategi for Østfold

Regional planstrategi 2016-2019 beskriver Østfolds største utfordringer i denne perioden og prioriterer planarbeid i tråd med disse. Planstrategien ble vedtatt av Østfold fylkesting 22. september 2016.

Fylkeskommunen har utarbeidet 4 scenarier for Østfolds utvikling 2015-2030, som har dannet grunnlag for de vurderingene som er gjort.

En prioritering av hvilke regionale planer som skal utarbeides eller rulleres for å møte de prioriterte utfordringene, skal forankres i Regional planstrategi. Planstrategien omhandler således ikke bare fylkeskommunens ressurser, men er et styringsdokument som avspeiler fylkeskommunens oppdrag som samordner og regional samfunnsutvikler.

I sitt vedtak 22.9.2016 anmodet Fylkestinget også fylkesrådmannen om å legge fram oppstartsaker for rulleringen av henholdsvis Regional transportplan (RTP), Regional plan fysisk aktivitet og fylkesplanen høsten 2016.

Regional kulturplan igangsettes fra desember 2016. Rulleringen av samtlige planer gjennomføres som en revidering av eksisterende planer.

Regionale planer som ikke rulleres i 2016 får forlenget sin virkeperiode fram til planlagt rullering i henhold til Regional planstrategi 2016-2019, eller til vedtak av neste regionale planstrategi.

Scenarier for Østfold 2015-2030

For beskrivelse av de fire scenarier vises det til kapittel 3 i regional planstrategi 2016-2019.

I kapittel 4 beskrives de prioriterte utfordringer og innsatsområder for Østfold i perioden 2016-2019:

2.2.1 Arbeidsplasser

Øke antall arbeidsplasser mer enn befolkningsveksten, fordi tilgang til og muligheter for arbeid er en av de absolutt viktigste faktorene for velferd. Sysselsettingsandelen vil øke og levekårene vil bli bedre. Samtidig tilrettelegge for fortsatt sterk befolkningsutvikling (høy innflytting), fordi dette igjen vil stimulere lokalt næringsliv til vekst, og det vil gi arbeidsplasser i kommunene. For å sikre dette må det tas hensyn til en variert nærings-, areal- og befolkningsstruktur i fylket.

De neste fire årene bør Østfold utnytte egne fortrinn bedre og styrke innsatsen på følgende områder (jfr. handlingsprogram for Næringsriket Østfold):

- Å forsterke og tilrettelegge for vekst for eksisterende bedrifter for å bidra til økt konkurransekraft og vekst for næringslivet i Østfold. Veksten skal bestå av både økonomisk vekst og/eller økning av antall arbeidsplasser.
- Flere levedyktige nyetableringer for å øke antall nyetablerte bedrifter i Østfold, som vil bidra til å øke sysselsettingen i fylket.
- Å trekke til seg og tilrettelegge for flytting av virksomheter til Østfold for å få private og offentlige virksomheter utenfor Østfold til å flytte og etablere seg i Østfold.

2.2.2 Kompetanse

Samordne innsatsen for utviklingen av fremtidens kompetanse, slik at flest mulig mennesker i Østfold blir i stand til å bidra til verdiskapingen og nyte godt av et bærekraftig velferdssamfunn og et aktivt medborgerskap. Innsats på helhetlig skoleløp, fullføring av videregående skole og økt andel med høyere utdanning, høyskole og FoU som støtter regionalt næringsliv, og et næringsliv som legger til rette for mer forskning og innovasjon.

De fem hovedstrategiene er:

1. Kultur/holdninger: Innspill og erfaring peker mot at det ikke er en tilstrekkelig oppmerksomhet omkring behovet for læring og utdanning eller tilstrekkelig respekt for fagkunnskap i Østfold. Det å arbeide for å endre denne kulturen og medfølgende holdninger til praktisk og teoretisk kompetanseutvikling er en av de viktigste oppgavene for fremtiden.
2. Samarbeid: Regional kompetanseplan strekker seg med sine temaer og målformuleringer på tvers av forvaltningsområder og interessesfærer i Østfoldsamfunnet. Det er derfor et stort behov for konkret samarbeid på flere områder hvor innsatsen er stor, men til dels fragmentert og lite samkjørt.
3. Innovasjon: Folk som snakker sammen, skaper sammen. I forlengelsen av et tettere samarbeid, skal det bygges en kultur for læring og deling av kunnskap gjennom samarbeidsdrevet innovasjon med vekt på handling, utprøving, testing og pilotering.
4. Livslang læring: Læring foregår gjennom hele livsløpet, både innenfor formelle og uformelle rammer. Et kompetansesamfunn må legge vekt på den enkeltes evne til, og ønske om- å tilegne seg, fornye og anvende kunnskap. Livslang læring er en sentral forutsetning for at arbeidslivets skiftende behov for kompetanse blir dekket.
5. En kunnskapsbasert praksis: Kvalitet i skole og barnehager handler om anvendelse av kunnskap. Kunnskap hentet fra teori og praksisfelt danner grunnlaget for egen praksis og utviklingsarbeid. Systematisk selvevaluering og tilpassede oversikter over ledelse og utvikling skal gi en god bakgrunn for revisjon av strategier og tiltak på alle nivå.

I kapittel 5 beskrives hvilke suksessfaktorer man må benytte seg av for å lykkes med planstrategien:

- 5.1 Samhandling og samarbeid
- 5.2 Infrastruktur og mobilitet
- 5.3 Integrering og inkludering
- 5.4 Klima og miljø
- 5.5 Helhetlig by- og stedsplanlegging

I kapittel 6 beskrives det regionale planbehovet for perioden 2016-2019:

Oversikt over eksisterende regionale planer:

- Fylkesplanen, vedtatt 2009
- Regional plan for barn og unge, vedtatt 2009
- Regional kulturplan, vedtatt 2010

- Regional plan for fysisk aktivitet, vedtatt 2010
- Regional kulturminneplan, vedtatt 2010
- Regional folkehelseplan, vedtatt 2011
- Regional transportplan, vedtatt 2012
- Regional vindkraftplan, vedtatt 2012
- Regional kystsoneplan, vedtatt 2014
- Regional kompetanseplan, vedtatt 2015
- Regional vannforvaltningsplan for Glomma - Oslofjord, vedtatt 2015
- Regional vannforvaltningsplan for grensevassdragene, vedtatt 2015

Fremdriftsplan:

	2016	2017	2018	2019
Fylkesplanen	████████████████████			
Regional plan for forskning, innovasjon og næringsutvikling	██████████			
Regional transportplan	██████████			
Regional plan for fysisk aktivitet		██████████		
Regional kulturplan		██████████		
Regional vannforvaltningsplan		████████████████████		
Regional folkehelseplan			██████████	
Regional kompetanseplan			██████████	
Regional kulturminneplan			██████████	
Regional klima- og energiplan			██████████	
Regional planstrategi				██████████

2.3 Felles fokus

Kommunenes tidligere arbeid med felles planstrategi viste at de tre kommunene har stort felles fokus på næringsutvikling og infrastruktur. Ungdom og skole, stedsutvikling, folkehelse, landbruk, turisme og innflytting er også sentrale tema.

I de tre kommunene har man arealer nok, og det er ønske om å utnytte dette til fordel for tilflytting og ny hyttebygging. Alle tre kommuner kan tilby idylliske og attraktive tomter, også ved vann og vassdrag.

Kommunene har gjennom sine respektive samfunnsdeler også fokus på nye og attraktive boformer, med et variert tilbud av boligtyper, sentrumsutvikling, samt satsing på alternative energiformer, blant annet ved å legge til rette for enklere etablering av småskala vindkraft.

Kommunene har Fv21 og E18, og nærhet til både Sverige, Oslo og Gardermoen/Rygge. Det er styrker, men det er en utfordring å konkurrere med Sverige som har lavere lønnsnivå og lavere priser. Fv21 har dårlig standard, noe som er en begrensning for pendlere og bedrifter som er avhengige av gode transportmuligheter.

En annen viktig utfordring er at utdanningsnivået er lavt i de tre kommunene, og man ønsker å få de som flytter ut for å ta høyere utdanning tilbake til kommunene etter endt utdanning. Mange av de som flytter tilbake etter endt utdanning blir avhengige av å pendle, bl.a fordi det er få kompetanse-arbeidsplasser i nærmiljøet.

Fra Aremark pendles det i hovedsak sørover til Halden og nedre Glommaregionen, fra Rømskog vestover til bl.a Nedre Romerike og Oslo, og fra Marker til Askim og videre innover til Follo og Osloregionen. Det må legges til rette for pendlere og arbeides for opprettelse av flere lokale arbeidsplasser. Kollektivtilbud ut av regionen må styrkes, og det må vurderes koordinert pendling og bestillingsruter. Dette må skje i samarbeid med fylkeskommunen. For Rømskog er det en stor utfordring at strømtilførselen må økes. Det er ikke mye reservestrøm ledig.

Bredbåndsforbindelser i de tre kommunene: Aremark og Marker har god nok dekning, men for lav hastighet og kvalitet. Aremark er i full gang med en oppgradering og er snart i mål. I Rømskog er det fortsatt "hvite felt" uten dekning og områder med for dårlig dekning. Dette hemmer utviklingen. Bedrifter som vil etablere seg, pendlere som har hjemmekontor og privatpersoner er helt avhengig av god og stabil nettilgang. Gode bredbåndsforbindelser kan være med å redusere pendlingen.

De tre kommunene har organisert et godt felles opplegg for raskt å ivareta henvendelser fra potensielle etablerere. Et annet fortrinn i forhold til raske beslutningsprosesser er at byråkratiseringen og saksbehandlingstid er lavere enn i press- og bykommuner, og avstanden til beslutningstakerne kortere.

2.3.1 Utviklingsavtalen

REGIONALE STRATEGIER, PRIORITERTE OMRÅDER OG INNSATSOMRÅDER

Visjon: *En attraktiv region med lønnsomt næringsliv og rikt kulturliv, basert på naturen, spisset kompetanse og småsteder hvor folk ikke bare bor, men lever!*

Regionalpark Haldenkanalen er en utviklingsregion som gjennom merkevarebygging og næringsutvikling innen opplevelsesnæringene, basert på naturverdier og stedsutvikling, skal gi økt verdiskaping og bolyst i lokalsamfunnene langs kanalen. Regionalparken vil være førende for arbeidet som skal utføres i regionen i de kommende år, og for de prosjekter som finansieres gjennom utviklingsavtalen.

Hovedutfordring:

Øke regionens konkurransekraft i forhold til næringsutvikling, opplevelser og bosetting ved å utnytte, videreutvikle og markedsføre regionens komparative fortrinn i form av:

- beliggenhet nær de store befolkningskonsentrasjonene i Osloregionen og ved en av landets viktigste grenseoverganger (E18 mellom Oslo og Stockholm)
- natur- og kulturkvalitetene langs og i tilknytning til Haldenkanalen
- trygge, gode og rimelige boområder med tilgang til store, sammenhengende natur- og friluftsområder
- aktivt samarbeid med lag og foreninger og en spesiell tilrettelegging for ungdom

Prioriterte innsatsområder:

Kommunene ønsker å samordne flest mulig av sine utviklingsaktiviteter, og en ser for seg at mye av dette nå vil ivaretas av regionalparken. Grensekommunene vil likevel ha et behov for utviklingsprosjekter som ikke naturlig hører inn under parkorganisasjonen. Også slike prosjekter skal bidra til måloppnåelse i regionalparken, og en har derfor valgt å bruke innsatsområdene fra regionalparken som innsatsområder også for utviklingsavtalen. En har imidlertid valgt å legge til internasjonalt samarbeid som et eget innsatsområde.

Merkevaren Haldenkanalen

Et godt omdømme og en styrket merkevare vil være en forutsetning for å lykkes, både i forhold til bosetting, næringsutvikling og opplevelser. Dette vil gjøres ved å:

- bygge felles identitet langs Haldenkanalen
- solid forankring gjennom bred deltakelse i strategiarbeidet
- utvikle en enkel og robust merkevarestrategi som grunnlag for produkt og kommunikasjonsstrategier

Stedsutvikling

Hovedmålsettingen med innsats på området stedsutvikling er å skape bedre steder å bo, arbeide og leve. Med stedsutvikling forstås ikke bare fysiske forbedringer, men en heving av stedenes totale kvaliteter: fysiske, sosiale, næringsmessige, identitet og omdømme, forhold for familier, med mer. Vi vil styrke arbeidet med utviklingen av tettsteder og lokalsentra med fokus på samspillet mellom myndigheter, næringslivet, grunneiere og befolkning, og bidra till å utvikle bygder og sentra med attraktive og tilpassede møteplasser.

Utvikling av opplevelsesnæringene

Med Haldenkanalen som bindeledd er det et potensial i utvikling av opplevelser, reiseliv og kultur, i alle grensekommunene. Dette skal ta utgangspunkt i de stedlige ressursene og det arbeidet som tidligere er utført gjennom forskjellige aktiviteter, som for eksempel Barnas Grenseland. Hovedmålet er å styrke utvikling av lønnsomme opplevelsesprodukter i Haldenkanal-regionen.

Primærnæringene

For grensekommunene har primærnæringene vært, og vil fortsatt være, vesentlige næringer, som danner fundamentet i bydesamfunnet. Fortsatt lønnsomhet i disse næringene er viktig for at kulturlandskapet slik vi kjenner det, skal opprettholdes og videreutvikles. Utvikling av primærnæringene skal gis prioritet, og en må sørge for etablering og tilrettelegging innen de produksjoner vi har sterke produsentmiljøer i dag.

Skogen er en stor ressurs, og de tre kommunene utgjør en vesentlig del av det produktive arealet i fylket. Mer foredling og lokal produksjon er ønskelig for å styrke verdiskapingen. Videre er det viktig at vi også kan utnytte de store utmarksområdene til annen form for verdiskaping enn det tradisjonelle.

Internasjonalt samarbeid

Grensekommunene har tradisjon for et aktivt internasjonalt engasjement. En ønsker å understreke dette ved å føre det opp som et eget innsatsområde i avtalen. Erfaring har vist at slikt samarbeid tilfører regionen verdifull kompetanse, nyttige nettverk og ikke minst mellommenneskelig forståelse og kjennskap til andre kulturer. I enkelte sammenhenger gir også slikt samarbeid økonomiske muligheter.

2.3.2 Felles planbehov i perioden 2016 - 2020

Planstrategi er en politisk arena, hvor hovedhensikten er prioritering/rangering av innsats og planlegging i 4-års-perioden. I de tilfeller hvor konklusjonen er at det skal igangsettes arbeid med kommuneplanen, kan Planstrategien gjøres enkel. Utfordringer beskrevet i planstrategisammenheng kan da løftes inn som tema i samfunnsdelen og/eller arealdelen.

De tre kommunene har nå for første gang en sammenfallende rullering av sine kommuneplaner. Dette gjelder for både samfunnsdelen og arealdelen. Dette er meget gunstig for både samarbeid over kommunegrensene, samt enhetlige og samordnede planprosesser, strategier, og felles mal for bestemmelser og arealbruk.

I forrige utgave av felles planstrategi, hadde man som mål å få ferdige utkast til kommuneplaner i løpet av 2014, kjørt som en felles prosess, men kommunevis over felles lest; Samordning av de tre kommuneplanprosessene var bærebjelken og hovedformålet med den felles planstrategien.

Slik sett har man i hovedsak dermed lyktes, men dog noe på etterskudd. Forsinkelsen skyldes endrede forutsetninger i forhold til fylkeskommunens engasjement og faglige bistand i dette, og kommunene ble litt mer «overlatt til seg» enn tidligere forutsatt. Det forsvant noen planressurser, som kommunene måtte erstatte på annet vis.

Felles planbehov beskrevet i forrige periode:

- Felles kommuneplanprosess – både samfunnsdel og arealdel
- Kommunale strategier for næringsutvikling i samarbeid med Regionalpark Haldenkanalen
- Plan for friluftsliv og friområder innarbeides som del av kommuneplan
- Felles vassdragsplan innarbeides som del av kommuneplan

Alle disse behovene vil bli dekket gjennom igangværende kommuneplanprosesser. Samfunnsdelene er vedtatt, og arealdelene forventes vedtatt i 2017. Felles planbehov i 2019 vil bli å vurdere videreføring av plansamarbeidet mellom Marker og Aremark (ettersom Rømskog går ut av samarbeidet), og om det kan etableres et eventuelt nærmere plansamarbeid med Halden kommune. I det minste i forhold til Halden-vassdraget, som er et sentralt tema for de tre kommunene.

Det er ikke kjørt nye kommunevise work-shoper ved denne «lette rulleringen» av felles planstrategi. Der er gjennomgått på nytt av kommunene, og isteden er de gitt mindre oppdateringer dette var nødvendig. Forøvrig har de fortsatt relevans, og er dermed beholdt (i oppdatert versjon).

3. KOMMUNEVISE PLANSTRATEGIER

3.1 Rømskog

3.1.1 utfordringer og strategier Rømskog

Innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført i 2014 viste at på de aller fleste områdene er innbyggerne mer tilfreds med Rømskog som kommune, enn landsgjennomsnittet for de øvrige kommuner i undersøkelsen.

Undersøkelsen (standardundersøkelse fra Kommuneforlaget (bedrekommune.no) ble sendt ut til alle innbyggere over 18 år, i alt 544 innbyggere. Svarprosenten lå på 31 % (snitt Norge, 9 kommuner, er 23 %).

Rømskog scorer langt over snittet på temaene klima, natur, landskap og levekår. Spesielt synes tilbudet til eldre og hjelpetrevende å være godt, og også oppvekstmiljø for barn og unge. Innbyggerne er også godt fornøyd med renhold og ryddighet på offentlige steder.

Innbyggerne er tilfreds med Rømskog som bosted, og vil også anbefale andre å flytte dit. Innbyggerne opplever også møtet med kommunen som forvaltnings- og serviceorgan som godt (godt over landsgjennomsnittet på samtlige tema). Dette stemmer godt overens med kommunens egen evaluering av seg selv i work-shopene gjennomført i forrige periode.

Rømskog scorer desidert langt under landsgjennomsnittet på områdene kollektivtilbud inn og ut av kommunen og butikktilbud. Øvrige tema der man også ligger under snittet er: Standard på veier, arbeidsmulighet innen rimelig avstand fra hjemmet, tilrettelegging for fotgjengere og syklister. I forhold til trafikksikkerheten på skoletoppen, boligutvikling og tilrettelegging av naturlige møteplasser bør det utarbeides en sentrumsplan.

Næringsutvikling er et satsningsområde, og Regionalpark Haldenkanalen har utviklet en handlingsplan med konkrete tiltak.

Hovedplan for vann- og avløp er nå utarbeidet, og det er vedtatt omfattende kloakksanering med oppstart 2017.

Mulighet for å skaffe seg byggetomt vurderes som god, mens mulighet for leilighet er dårlig. Kommunen er den største utleieren, og det er god dekningsgrad ifht trygdeboliger og andre utleieboliger for eldre. Det er mest eneboliger og få leiligheter til salg. Det er lav omsetning i boligmarkedet, og det er behov for å utarbeide en boligsosial handlingsplan som kan gi svar på fremtidig boligbehov.

I tråd med den nye folkehelsesloven er det utarbeidet en plan for folkehelse og frivillighet i Rømskog. Folkehelseutfordringene er kartlagt og tiltak utviklet i samarbeid med lag og foreninger. Lag og foreninger gjør en uvurderlig innsats for å gi innbyggernes idretts- og aktivitetstilbud og kulturarrangementer. Dette skaper helse og trivsel. Kommunen har ulike støtteordninger for lag- og foreninger, og frivillige utfører en del tjenester for kommunen og motsatt.

Plan for statlige friområder og kommunedelplan for idrett og friluftsliv er planer som skal rulleres årlig.

3.1.2 Swot-analyse/ work-shop i Rømskog

Oppdatert

Næringsutvikling og infrastruktur Rømskog

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• God oppfølging/ oppbacking fra kommunen• Ordfører-besøk hver 14-dag• Støtteordninger• Rask saksbehandling og kommunal velvilje• Lokalt eierskap• Ledige næringsarealer (ferdig regulert)• Variert næringsliv• Stabil arbeidskraft, lavt sykefravær• Rømskog næringssselskap har utvidet sitt arbeidsfelt til også å omfatte næringsutvikling• Østfold bedriftssenter	<ul style="list-style-type: none">• Ingen tilgjengelige/ ledige næringsbygg• Dårlig vei• Usentral beliggenhet• Spredt lokalisering av bedriftene• Lav inntjening/ små marginer• Vanskelig å få innpendlende arbeidskraft til å bosette seg i kommunen• Lite foredling av råvarer fra primærnæringen

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Nærings-/ kontor-bygg for utleie/ fellesskap• Kursing og veiledning• Arbeidskraft fra Sverige og Aurskog Høland• Samlet lokalisering: Sentrumsutvikling, sentrumsavgrensning• Ny butikk• Treffpunkt og næringslivsforening	<ul style="list-style-type: none">• Rømsinger er forsiktige• Liten risikovillighet• Lav arbeidsledighet• Vanskelig for gründere• Liten gjennomslagskraft/ lav forståelse hos overordnede myndigheter• Dårlig bredbånd/ internettforbindelse

Omdømme og turisme Rømskog

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Vakker natur• 2 campingplasser, DNT-turisthytte• Kanoutleie, Kurøen• Spahotell - sykkelutleie• Sykkeltrasé, Villmarksveien• Kunstsamling, Trosterud skolemuseum• Visit Indre reiseliv• Oversikt for kjøp av jakt- og fiskekort• Kulturarrangementer• Unions-marathon• Åpent skytterstevne - Elgbane• God hjemmeside• Medvirkning• Rømsinger er stolte og gode ambassadører	<ul style="list-style-type: none">• Ingen tar helhetsansvaret• Kan være vanskelig å bli integrert i lokalmiljøet

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Halden-kanalen, tilknytning• Villmarksveien (Fv-21)• Kart• Tiltak for å få folk til å stoppe• Markedsføring, reklamering• Byggedag• Sykkelritt – kombinert med Unions-marathon• Plassere ansvar• NM-runder/ skyttestevner• Samarbeid over kommunegrensene	<ul style="list-style-type: none">• Økonomi• Liten administrasjon i kommunen• Få som kan ta ansvar for arrangementer (krevende – kan bli utbrente)• Vanskelig for gründere• Dårlig bredbånd/ internettforbindelse

Oppvekst Rømskog

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none"> • Trygt og oversiktlig • Fleksibel barnehage – tilpassede åpningstider • SFO på dagen • Fine lokaler – nær naturen, kvalifisert personale, god pedagogtethet • Videreutdanning tilbys • Kulturskole • Bredt fritidstilbud – lave priser • Små klasser (4 – 12 elever) • Bra nettbrett-tilbud • Gratis frukt og melk (i barnehage og skole) • 6. – 7.klasse- elgjakt • Ungdomsskole på Bjørkelangen (kan benytte kulturskoletilbud i Aurskog Høland) • Fritidsklubb (lokaler, leder) • Trygt gjeng-miljø, lite kriminalitet • Festivaler, Kurøen, B&U-festival • Bygdekino • Motorsport: Endurobane (regulert) • Mødregruppe • Mulig å søke VGS-opptak både i Mysen og Aurskog Høland 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan være få elever i hver årsklasse • Lang vei, mye foreldrekjøring • Litt kaotiske tilstander i kommunesenteret om morgenen, trafikkfarlig • Manko på tilbud til de over 13- 15 år – må til Bjørkelangen (håndball etc.) • Har ofte omgangskrets på Bjørkelangen, pga ungdomsskole og VGS

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid mot Ørje, turer til ungdommens kulturhus • Konfirmanter til Ørje • Styrke interkommunalt samarbeid • Offensiv boligpolitikk: Øke innbyggertallet, stimulere til innflytting • Synliggjøring/ lobbyvirksomhet overfor fylkesmyndighetene 	<ul style="list-style-type: none"> • Mangler uteieboliger (få ledige) • Kan risikere å bli marginalisert • Lave elevtall • Blir ikke prioritert av fylkesmyndighetene – når ikke gjennom • Mangler befolkningsvekst

3.1.3 Planstatus Rømskog

Plan	Vedtatt av	Saknr.	Dato
Arbeidsgiverstrategi 2017 - 2020	K	5/17	09.02.17
Seniorpolitisk plan	K	16/13	18.04.13
Beredskapsplan streik	Administrativt		1.4.12
Kommuneplanens arealdel	K	56/08	25.09.2008
Kommuneplanens samfunnsdel	K	42/16	20.06.2016
Skogbruksplan			1999/2000
Kriseplan for katastrofer i fredstid	Administrativt		2016
Risiko- og sårbarhetsanalyse - overordnet	K	15/16	17.03.16
Helse- og sosial – Beredskapsplan i Rømskog kommune	Administrativt		20.02.14
Pandemi	Administrativt		01.02.17
Delplan for idrett- og friluftsliv	K	83/16	15.12.16
Klima- og energiplan	K	17/11	2011
Natur- og viltkartlegging i Rømskog	K	52/10	11.11.10
Beredskapsplan avløp	Administrativt		2011
Handlingsplan 2017 og økonomiplan 2017-2020	K	84/16	15.12.16
Årsplaner barnehage og SFO 2017	Administrativt		2017
Plan for statlige friområder	Administrativt		Nov.-12
Demensplan	Administrativt		2015
Trafikksikkerhetsplan 2013-2024	K	11/13	14.02.13
Alkoholpolitisk handlingsplan 2015-2018	K	48/14	13.11.14
Kulturminneplan			UA
Vedlikeholdsplan 2013-2017	Formannskapet	13/15	02.03.15
Kommunikasjonsstrategi	Formannskapet	3/13	04.02.13
Plan for folkehelse og frivillighet 2014-2017	K	14/14	10.04.14
Hovedplan vann og avløp 2015-2027	K	32/15	11.06.15
Plan mot vold i nærrelasjoner 2015-2018	K	20/15	23.04.15
Strategiplan helse og omsorg 2015-2025	K	58/14	11.12.14
Smittevern	Administrativt		01.02.17
Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme		7/17	09.09.17

3.1.4 Planbehov for Rømskog i perioden 2016 – 2020

Samfunnsdelen for Rømskog ble vedtatt 20.juni 2016.

Kommuneplanens gjeldende arealdel ble vedtatt 25.09.2008, og forventes erstattet av ny rullert arealdel i 2017.

I dette inngår også plan for friluftsliv og friområder samt felles vassdragsplan som del av kommuneplanen. Kommunen vil også delta i felles kommunale strategier for næringsutvikling.

<u>Lokalt planbehov</u>	<u>Ferdigstillelse</u>
• Kommuneplanens arealdel	2017
• Kommunedelplan for idrett og kulturanlegg	2017
• Strategi for digitalisering og IKT	2017
• Kulturminneplan	2017
• Revisjon av klima- og energiplan	2017
• Revisjon av beredskapsplan for helse og sosial	2017
• Vedlikeholdsplan revisjon	2017
• Revisjon av alkoholpolitisk handlingsplan	2018
• Revisjon av plan for folkehelse og frivillighet	2018
• Plan mot vold i nære relasjoner	2019

3.2 Aremark

3.2.1 utfordringer og strategier Aremark

Aremark har et godt utbygget kommunalt tjenestetilbud. Det gjelder på alle områder av kommunens drift. Det er liten eller ingen ventetid på for eksempel barnehageplass og sykehjemsplass. Ved Aremark skole finnes det skolefritidstilbud. Kommunen har idrettshall, svømmehall og ungdomsklubb. Det kommunale tjenestetilbudet er således godt tilrettelagt for barnefamilier. Kommunen har alle forutsetninger for å være en god bokommune.

Kommunen samarbeider med kommunene Marker og Rømskog om fagkompetanse på områdene jord, skog, byggesak, spredt avløp, plansaker og oppmåling/eiendomsregistrering.

Spesialiserte tjenester på områdene skole og helse kjøpes av Halden kommune.

Når det gjelder privat tjenestetilbud er tilbudet i kommunen begrenset. Det er Halden som er senteret for private tjenester og service i Aremark. Halden dekker behovet for slike tjenester på alle områder.

Aremark kommune har i dag en godkjent arealdel til kommuneplanen som ble sluttbehandlet av kommunestyret etter meglings med fylkesmyndighetene i 2010, og rullert plan er planlagt lagt ut på høring i 2017.

Samfunnsdelen er rullert, og ligger på høring, med høringsfrist ut 2016.

Kommunens utfordringer de kommende årene:

Opprettholde og skape grunnlag for en befolkningsvekst. Etablere et fortettet kommunesenter (Fosby) som ikke medfører vesentlig nedbygging av jordbruksareal. I tillegg opprettholde spredt bosetting i kommunen der det er ønskelig.

I tillegg må det kommunale tjenestetilbudet opprettholdes og helst forbedres for at kommunen skal være attraktiv som bokommune.

Tjenestetilbud i kommunen som ikke kan endres.

En fullverdig skole, barnehage og et godt fungerende sykehjem er tjenestetilbud som bør opprettholdes uendret i kommunen.

Et kommunalt tjenestetilbud vil alltid endres i form og innhold forhold til forutsetninger som økonomi, samarbeidsløsninger, personellsituasjon, fagkompetanse og statlige rammebetingelser.

Forholdet til fylkesplanen med hensyn til jordvern, fortetting og andre planforhold.

Forutsetningene i fylkesplanens arealdel passer dårlig til en kommune som Aremark med et stort areal til rådighet, lavt innbyggertall og behov for å kunne opprettholde et spredt bosettingsmønster.

Samtidig bør vi følge opp fylkesplanens målsetting om ikke å bygge ned jordbruksarealet. Vi har krav på oss til å fortette befolkningsmønsteret. Dette vil det være mulig å gjøre noe med i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel. Dette gjelder spesielt for kommunesenteret.

Det er viktig for Aremark kommune å bygge opp et kommunesenter. Første steg vil være å legge et reguleringsmessig grunnlag for blant annet å kunne bygge opp et tilbud av leilighetsbygg, muligens kombinert med næringslokaler og møtesteder/plasser for publikum. Dette er selvfølgelig noe som må sees i et 50 års perspektiv, men grunnlaget må nok legges nå.

3.2.2 Swot-analyse/ work-shop i Aremark

Landbruk Aremark

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Naturgitte forutsetninger• Nærhet til foredling og konsumenter• Gode muligheter for nye tiltak i landbruket• Levende gårdsmiljø (beitende dyr)• Stedbunden næring	

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Større satsing/ ambisjoner• Offensiv oppfølging og tilrettelegging fra kommunens side• Levende bygd, gir synergi-effekter på all annen virksomhet• Mer foredling lokalt• Kortreist mat	<ul style="list-style-type: none">• Økonomi• Fristende å leie ut jorda, lett å få jobb andre steder (Nexans)• Rovdyr

Turisme og reiseliv Aremark

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Haldenkanalen regionalpark• Samarbeid mellom kommuner og fylke• Kirkeng Camping• Stora Lee Camping• Hytter• Elgfestivalen• Strømsfossområdet	<ul style="list-style-type: none">• Sesongbetont

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Knoppskyting/ alternative og nye næringer i tilknytning til Haldenkanalen regionalpark• Gjennomføre tiltak på Strømsfoss (jf vedtatt reguleringsplan)• Forskjønnelse og utvikling i sentrum (jf vedtatt kommunedelplan Fosby).• Utnytte jakt- og fiskeressursene bedre• Hytteutvikling i større skala	<ul style="list-style-type: none">• Kapitalkrevende

Bosetting Aremark

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Lave tomtepriser• Idyllisk beliggenhet og omgivelser• Kort vei til Halden• Spredt boligbygging	<ul style="list-style-type: none">• Vanskelig å få nye folk til å bosette seg• Få/ ingen leiligheter• For lite utviklet sentrum

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Legge ut flere boligtomter• Tilrettelegge for leiligheter• Flere boliger i sentrum• Utarbeide reguleringsplan for boligområde i sentrum	<ul style="list-style-type: none">• Dårligere tilbud enn i byer i nærheten – vanskelig å konkurrere• Dårlig tilgang til uteleiligheter (lav standard)

Næringsliv og sysselsetting Aremark

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Rask saksbehandling og beslutninger• Ledige ferdig regulerte industritomter• Rimelige tomter• Aremark næringsforum• Innovasjon Norge• Beliggenhet mellom E6 og E18• Lokalt næringsfond	<ul style="list-style-type: none">• For små/ lav produksjon/ lite kvantum• Konkurransen fra Halden og Ørje• Mangel på arbeidsplasser - utpendling

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Få orden på industrifeltet (oppdydding og markedsføring)• Oppgradere hastighet/ stabilitet på bredbåndet• Ledige kontorlokaler i Bank-bygget• Bedre markedsføring	<ul style="list-style-type: none">• Ikke ledige industribygg/ lokaler• Lett å få jobb i Halden

Oppvekst Aremark

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Trygg oppvekst – stabilt miljø• Idrettshall, svømmebasseng, ballbaner, ballbinge, allbrukshus, bygdekino• BMX-bane• NMK Aremark - Brekka• Bra med gang- og sykkelveger• Full barnehagedekning• Én skole – samler/ binder bygda sammen• Mange lag og foreninger	<ul style="list-style-type: none">• Mye foreldrekjøring
Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Bygge fotgjengerovergang i sentrum - trafiksikkerhet• Nærhet til Halden	<ul style="list-style-type: none">• Økonomi/ drift• Mangler fotgjengerkryssing i sentrum

3.2.3 Planstatus Aremark

Plan	Status
Personalpolitisk plan	Vedtatt
Plan for kompetanseutvikling i skolen	Årlig
Kommuneplanens arealdel - revidert	Under utarbeidelse
Kriseplan for katastrofer i fredstid	Vedtatt
Revidering	Under utarbeidelse
Risiko- og sårbarhetsanalyse	Under utarbeidelse
Plan for helsemessig og sosial beredskap, Revidert	Vedtatt
Pandemi	Vedtatt
Klima- og energiplan	Vedtatt
Strategisk Næringsplan Indre Østfold 2010-2013	Vedtatt
Budsjett og økonomiplan	Årlig
Trafikksikkerhetsplan	Vedtatt/ Ønskes
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Vedtatt
Plan for næringsutvikling	Under utarbeidelse
Plan for idrett og kulturanlegg	Vedtatt
Sentrumsplan - kommunedelplan Fosby	Vedtatt
Hovedplan for vann og avløp	Vedtatt
Smittevernsplan	Vedtatt

3.2.4 Planbehov for Aremark i perioden 2016 - 2020

Kommuneplanens arealdel for Aremark er vedtatt 29.10.2009 – revidert 02.09.2010. Ny samfunnsdel samt rullert arealdel er under utarbeidelse, og forventes vedtatt i 2017.

Lokalt planbehov:

- Plan for råstoffutvinning – tematisk kommunedelplan
- Plan for folkehelse

3.3 Marker

3.3.1 utfordringer og strategier Marker

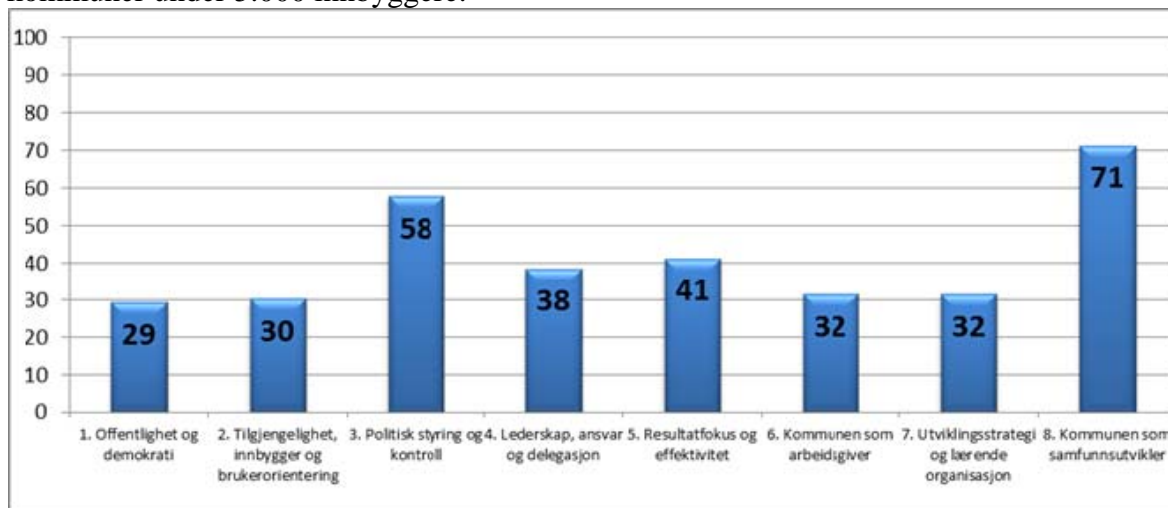
Marker kommune legger følgende visjoner, mål og verdier til grunn for sitt arbeide:

<p>Visjon Mulighetene er mange</p>		<p>Verdier Trygghet Trivsel Respekt</p>
<p>“Folk som snakker sammen, skaper sammen”</p> <p>Derfor vi vil stimulere til samspill mellom innbyggere, medarbeidere, frivillige og lokalt næringsliv for å ha fornøyde innbyggere, opprettholde vårt lokalsamfunn og utnytte Markersamfunnets potensiale.</p>		
<p>Styringsmål</p> <p>God tjenestekvalitet med fornøyde brukere.</p> <p>Tilfredse, stolte og friske medarbeidere.</p> <p>God ressursstyring som sikrer økonomisk handlingsfrihet.</p> <p>Attraktiv kommune for bosetting og etablering.</p>	 <p>MOT I MARKER ET STOLT LOKALSAMFUNN MED MOT</p>	<p>Mot</p> <p>Marker er en MOT-kommune. Vi vil bevisstgjøre og styrke ungdoms mot – til å leve, bry seg og si nei.</p> <p>MOTs visjon er et varmere og tryggere samfunn.</p>
		

Kommunens utfordring de siste årene har vært en vanskelig økonomisk situasjon, noe det er tatt betydelige grep for å ende på. Gjennom dette arbeidet har kommunen deltatt i et nettverk med hensikt å sette fokus på en del områder kommunen tidligere har hatt for liten oppmerksomhet på.

KS Konsulent har utført en utvidet KOSTRA-analyse og en Kommunekompassevaluering av kommunen. Kostra-analysen viser at Marker kommune har et svakt inntektsgrunnlag og driver billig på de fleste områder, men på noen områder også med høyt ressursforbruk.

Kommunekompasset gir Marker en totalscore på 332 poeng, som er over gjennomsnittet for kommuner under 5.000 innbyggere.

Marker kommune scorer svært godt som samfunnsutvikler, men relativt lavt på mange andre områder. Lavest scorer kommunen på området offentlighet og demokrat, noe det er all grunn til å jobbe videre med. Det skal utarbeides en handlingsplan for å ta tak i de områdene der det er stort behov for bedring. Det viktigste av dette er å få på plass et kvalitetssystem som sikrer tilfredsstillende rutinebeskrivelse og avvikshåndtering.

Et annet av temaene kommunen er utfordret på er å styre mer på resultat og kvalitet enn på tiltak og økonomi. Det er derfor gjort et arbeid for å revitalisere kommunens arbeid med Balansert Målstyring, der det er utpekt tre strategiske fokusområder; brukere/tjenester, medarbeidere/organisasjon og økonomi.

I tillegg har kommunen arbeidet med et fjerde fokusområde; Samfunn. Dette området skal bevisstgjøre virksomhetene i forhold til følgende områder:

- miljø og klima
- folkehelse og livskvalitet
- levende lokalsamfunn
- befolkningsutvikling
- verdiskaping
- med ungdom i fokus

Resultatmåling skjer via brukerundersøkelser og medarbeiderundersøkelser, og konkrete resultatmål er angitt for hvert område. Marker kommune scorer generelt godt både på brukerundersøkelse og medarbeiderundersøkelser, og kommer i forhold til attraktivitet godt ut når det gjelder bosetting.

I samfunnsdelen av kommuneplanen er det vedtatt følgende overordnede mål

1. Fornøyde innbyggere
2. Opprettholde vårt lokalsamfunn
3. Utnytte vårt potensiale

Kommunen har gjennom mange år lagt vekt på at tjenestetilbudene inne pleie og omsorg og innen skole skal være så gode som mulig. På begge disse områdene er tjenestene godt utbygd og store investeringer er foretatt. Med en alderssammensetning og befolkningsutvikling som skiller seg en hel del fra resten av Indre Østfold, er det nå viktig for kommunen å arbeide for at familier i yrkesaktiv alder etablerer seg. Kommunen har et godt tilbud i forhold til tomter og leiligheter for salg, men lite for utleie. Også i forhold til næringsutvikling har kommunen en utfordring, da nedgangen i antall arbeidsplasser har vært stor de siste årene. Stimulering til satsing innen opplevelse og reiseliv er derfor viktig.

Ved å tilrettelegg for et aktivt og trivelig sentrum, samt fortetting av boliger, kan sentrum utvikles med de funksjoner innbyggere i dag krever. Det vil på dette området være viktig å følge opp de anbefalinger som er kommet gjennom ulike initiativ.

Ungdommens Kulturhus og MOT-engasjementet skiller Marker fra gjennomsnittet når det gjelder ungdomssatsing. Kommunen har i dag et tilbud for de fleste, både innen idrett og kulturaktiviteter. Kommunen ønsker i framtiden å forsterke sitt engasjement og sin profil knyttet til ungdom.

Arbeidet i Regionalpark Haldenkanalen vil fortsatt være av stor betydning, både knyttet til stedsutvikling og utvikling av opplevelsesnæringen. Kommunen har også et aktivt landbruk der investeringsviljen er stor, og mulighetene til videre utvikling gode.

Videre vil arbeidet med klima og miljø være viktige områder framover, både i forhold til forurensningssituasjonen i vassdraget, og ikke minst i forhold til gjennomføring og måloppnåelse av kommunens energi- og klimaplan. Nye løsninger knyttet til smartere samfunn vil prioriteres.

3.3.2 Swot-analyse/ work-shop i Marker

Næringsutvikling Marker

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none"> • Har etablert system for å ta imot nye bedrifter/ etableringer • Systemet fungerer godt, flere å spille på • Beliggenhet ved E18 • Lett å skaffe arbeidskraft 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanskelig å få nye etableringer – nærhet til Sverige • Bedre rammebetingelser i Sverige • For stor avstand til Oslo • Nedgang i antall arbeidsplasser

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none"> • Regionalt samarbeid (det viktigste er at ny næring kommer til regionen, og ikke hvilken kommune det er) • Felles administrasjon for flere områder, der dette er mulig (kostnadsdeling, muligheter for hele stillinger og ”spesialister”) • Kan få etableringer pga nærhet til grensen (Svenske bedrifter har som praktisk ordning også postadresse på Ørje) • Øke markedsføringen/ salgsjobb • Utbygging av E18 • Høyhastighetstog med stasjon på Ørje • Internasjonalt samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • For dårlig markedsføring (Marker må bli kjent for å være en etableringsvennlig kommune) • Lav arbeidsledighet • Grensegjengerordningen: Spesielt skattesystem for grensekommunene

Reiseliv og opplevelser Marker

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none"> • Visit Indre • Mange aktører og arrangement tilknyttet natur og kultur • Regionalpark Haldenkanalen <ul style="list-style-type: none"> - Opplevelsesutvikling - Stedsutvikling - Merkevarer/ omdømme - Primærnæring 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen store fyrårn • Mange små • Indre som region er lite samlet

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none"> • Langsiktighet (ikke gå inn i kortsiktige ”stunt”) • Utvikling av Ørje Sentrum • Enighet om samarbeid • Videre satsing på regionalparken • Ørje Brug og Flishuset 	<ul style="list-style-type: none"> • Er hver kommune ”seg selv nærmest”? • Er vilje til samarbeid reell? • Er Marker en ”bevart hemmelighet”?

Bosetting Marker

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Rimelig boligmarked• Variert tilbud	<ul style="list-style-type: none">• Dårlig utleiemarked (må kjøpe)• Stramt arbeidsmarked• Markedsføring• Lav lønnsomhet for utbyggere

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Nærhet til Sverige• Innvandring• Optimistisk mål: 1000 nye innbygger i 12-årsperioden• Få mer oppmerksomhet i media om Marker og tilbudene	<ul style="list-style-type: none">• Lav innvandring• Lav arbeidsledighet• Demografi• Lønnsomhet

Oppvekst og ungdom Marker

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none">• Ungdommens kulturhus UKH• Har bredt tilbud – også til de mellom 13 og 22 år• Ungdommen holder seg i Ørje på fritiden• Stolte over å være fra kommunen ("Ørje-gjengen")• Godt sosialt fellesskap	<ul style="list-style-type: none">• Ikke VGS i kommunen – 80% på Mysen VGS, ellers i Halden og Askim• Kan være vanskelig å komme fra en annen kultur/ utenfra

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none">• Satse på ungdommen• Stipend• Internasjonalt samarbeid• MOT-kommune• Fange opp de som faller utenfor	<ul style="list-style-type: none">• Manglende kunnskap/ oppmerksomhet rundt hvor bra ungdomssatsingen er i kommunen

Ørje Sentrum (felles)

Styrke	Svakhet
<ul style="list-style-type: none"> • Skjer mye positivt • Positive holdninger • Storgata har blitt fin • Slusene og Brugsområdet • Båtkafé 	<ul style="list-style-type: none"> • For få som stopper/ kommer innom sentrum – drar forbi til Sverige (ca 5.000 biler passerer pr dag) • Kunne vært flere attraksjoner • Økonomi for videre satsing og utvikling

Mulighet	Begrensning/ hinder
<ul style="list-style-type: none"> • Sentrum som eget besøksmål – opplevelser i sentrum • Lage utviklingsplan for Torget • Utbygging i privat regi • Etablere dagligvare og Post på Torget • Skape mer liv på Torget • Mulig flytting av biblioteket • Tiltak for å få forbipasserende inn i Sentrum • Lage samlet utviklingsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • For få innbyggere • Stygt område på gamle Torget – trekker ned miljøkarakteren

3.3.3 Planstatus Marker

Plan	Status
Kommuneplanens samfunnsdel	Vedtatt 2016
Kommunedelplan Ørje Sentrum	Vedtatt
Kommunedelplan for kulturbygg og fysisk aktivitet	Vedtatt
Kommunedelplan for kulturminner	Vedtatt
Kommunedelplan for trafikkikkerhet	Vedtatt
Utviklingsplan omsorg 2010 – 2013	Vedtatt
Tjenesteanalyse og kompetanseplan omsorg	Vedtatt
Klima og energiplan	Vedtatt
Barnehageplan	Vedtatt
Handlingsplan for psykisk helse	Vedtatt
Handlingsplan for psykisk helse hos barn og unge	Vedtatt
Folkehelseplan	Vedtatt
Plan for helsestasjon og skolehelsetjenesten	Vedtatt

Oppvekstplan for barn og unge	Vedtatt
Smittevernplan	Vedtatt
Plan for vedlikehold av kommunale bygninger og anlegg	Vedtatt
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Vedtatt
Plan for biologisk mangfold og vilt	Vedtatt
Kriseplan	Vedtatt
Risiko og sårbarhetsanalyse	Vedtatt
Saneringsplan VA, Ørje sentrum	Vedtatt
33 reguleringsplaner	Vedtatt
Charter for Regionalpark Haldenkanalen	Vedtatt
Tiltaksstrategi for SMIL-midler	Vedtatt
Strategisk næringsplan Indre Østfold	Vedtatt
Kompetanse og bemanningsplan brann og redning	Vedtatt
Regionalt miljøprogram	Vedtatt
Plan for statlig sikrede friområder	Vedtatt
Kompetanseplan for overgang barnehage til skole	Vedtatt
Kompetanseplane for barnehagene	Vedtatt
Omsorgsplan	Vedtatt
Regional plan for vindkraft	Vedtatt
Reguleringsplan E18, Sentrum – riksgrensen	Vedtatt
Plan for vedlikehold av kommunale bygninger og anlegg	Årlig
IKT-strategi	Under arbeid
Diverse reglement:	
Økonomireglement	
Finansreglement	
Ansettelsesreglement	
Retningslinjer for AKAN-arbeidet	
Arbeidsreglement	
Delegeringsreglement	
Reglement for erstatning ved materielle skader på ansattes eiendeler på arbeidsplassen	

Regler for fleksibel arbeidstid i Marker Rådhus	
Handlingsplan for likestilling	
Permisjonsreglement	
Reglement for tjenestetelefoni	
Retningslinjer for oppmerksomhet/påskjønnelse til ansatte	
Retningslinjer for kommunale påskjønnelser og gaver til lag og foreninger	
Reglement for tildeling av gaver og stipend fra Marker kommune	
Retningslinjer for introduksjon og oppfølging av nyansatte	
Retningslinjer for synsundersøkelse og refusjon av utgifter til databriller	
Retningslinjer for utdanningsstipend	
Personalpolitisk plan (inneholder flere av ovennevnte reglement)	
Sanitærreglement	

3.3.4 Planbehov for Marker i perioden 2016 – 2020

Ny samfunnsdel ble vedtatt 15.12.2015.

Kommuneplanens arealdel for Marker er vedtatt 22.11.2005, og denne forventes rullert og vedtatt i 2017.

I dette inngår også plan for friluftsliv og friområder samt felles vassdragsplan som del av kommuneplanen. Kommunen vil også delta i felles kommunale strategier for næringsutvikling i samarbeid med Regionalpark Haldenkanalen.

Lokalt planbehov:

- Rullering av kommunedelplan for Ørje Sentrum 2007 – 2019
- Plan for vedlikehold av kommunale bygninger og anlegg 2006 – rullering
- Kommunedelplan for idrett og kulturanlegg
- Kommunedelplan for omsorg
- Radikalisering (som Rømskog) – denne er vedtatt
- Revisjon kulturminneplanen
- Klima og energi-plan
- Arbeidsgiverstrategi, inkludert etiske retningslinjer
- Informasjons- og kommunikasjonsstrategi

Marker vil i planperioden vurdere om det er en hensiktsmessig med en planstruktur der en samler en del mindre planer i tematiske kommunedelplaner.

VEDLEGG

Vedrørende Østfold Helseprofil 2016 (Østfoldhelsa) vises det til de kommunevise helse- og miljøundersøkelsene.

